

Zašto stalno treba govoriti o Oluji

piše mr. sc. Andrej Plenković,
predsjednik Hrvatske
demokratske zajednice

Hrvatska u petak obilježava Dan pobjede i domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja. Prisjećamo se 5. kolovoza 1995., dana kada je poražen Miloševićev velikosrpski projekt i u potpunosti preokrenut tijek rata u Hrvatskoj te u Bosni i Hercegovini.

Vojno-redarstvena operacija Oluja kulminacija je niza operacija Hrvatske vojske i Hrvatskog vijeća obrane 1994. i 1995. godine, kojom je velika većina okupiranih područja vraćena u hrvatski ustavnopravni poredak. Time su stvoreni vojno-politički preduvjeti za kasniju mirnu reintegraciju hrvatskog Podunavlja, koja je najuspješnija UN-ova mirovna operacija u Europi, a i danas služi kao model za slične situacije na kriznim žarištima diljem svijeta (npr. u Ukrajini). Ne smije se zaboraviti da je Olujom također spriječen novi masakr u Bosni i Hercegovini, samo dvadesetak dana nakon genocida u Srebrenici razbijanjem trogodišnje opsade Bihaća, višestruko veće sigurnosne zone Ujedinjenih naroda. Oluja je stvorila uvjete za zajedničku ofenzivu hrvatskih snaga i Armije BiH, čime je uspostavljena vojna ravnoteža koja je, natjeravši Miloševića na pregovore, i dovela do Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma u studenome 1995. godine.

Zato je 5. kolovoza 1995. temeljni dan moderne hrvatske povijesti i simbol teško izborne pobjede u Domovinskom ratu velikom žrtvom cijelog hrvatskog naroda, a osobito hrvatskih branitelja, kojima smo iznimno zahvalni i čijeg se doprinosa ovih dana posebno prisjećamo.

Pobjedi su prethodile četiri teške godine. Tijekom okupacije nersrpsko je stanovništvo bilo sustavno protjerivano s namjerom etničkog čišćenja radi stvaranja etnički homogene "Velike Srbije", kako je to i potvrđeno u presudi Međunarodnog suda u Den Haagu. Presuda Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u slučaju generala Gotovine, Čermaka i Markača, pak, jasno dokazuje da je Hrvatska

imala pravo vratiti okupirana područja u svoj ustavnopravni poredak i da nije postojala namjera protjerivanja srpskog stanovništva. Nasuprot proglasu predsjednika dr. Franje Tuđmana 4. kolovoza 1995. hrvatskim građanima srpske nacionalnosti, koji nisu aktivno sudjelovali u pobuni, da ostanu u svojim kućama i dočekaju hrvatsku vlast uz jamstvo svih prava, vodstvo pobunjenika organiziralo je i poticalo napuštanje preostalog stanovništva.

Sve civilne žrtve rata, kojih je, nažalost, bilo i nakon Oluje, zaslužuju naše poštovanje i pijetet, a sva kaznena djela trebaju biti procesuirana. Oluja je osigurala završetak rata u Hrvatskoj te u Bosni i Hercegovini, ali je uzdrmla i Miloševićev režim koji je godinu dana kasnije prvi put izgubio na lokalnim izborima nakon čega su uslijedile masovne demonstracije, a njegov konačni pad došao je nakon međunarodne intervencije zbog zločina na Kosovu. Šira strateška važnost Oluje ogleda se u činjenici da je ova operacija u roku od četiri dana razriješila tadašnju najkompleksniju četverogodišnju svjetsku krizu koja je tražila ozbiljni diplomatski, politički i vojni angažman s velikim izdavanjima međunarodne zajednice.

Zašto stalno treba podsjećati na te činjenice? Upravo stoga jer se negiranjem nužnosti provedbe operacije Oluja, kao i njezina pozitivnog ishoda koji je doveo do mira u Hrvatskoj odnosno BiH, te potaknuo demokratizaciju Srbije, danas iz najviših razina vlasti u Srbiji iznova recikliraju besmislene optužbe o, primjerice, "ogoljenoj antisrpskoj politici Hrvatske" (Vučić, 1. 8. 2016.) ili "re-

Sve civilne žrtve rata, kojih je, nažalost, bilo i nakon Oluje, zaslužuju naše poštovanje i pijetet, a sva kaznena djela trebaju biti procesuirana

habilitaciji fašističke ustaške NDH" (Dačić, 22. 7. 2016.). Takve najrecentnije kvalifikacije o zbivanjima u Hrvatskoj su potpuno promašene, nedopustive te ih snažno odbacujemo. Neistinito predstavljanje činjenica o hrvatskoj državi i društvu, djelovanju zagrebačkog nadbiskupa i kardinala, blaženog Alojzija Stepinca, kao i miješanje u rad hrvatskog pravosuđa štetni su za odnose dviju zemalja. Hrvatska je država članica EU i NATO-a koja poštuje najviše standarde zaštite prava manjina. U Hrvatskom saboru zajamčena su mjesta za tri zastupnika

srpske nacionalne manjine i pet zastupnika ostalih manjina. Posebnim Ustavnim zakonom osigurano je i pravo biranja manjinskih predstavnika u tijela lokalne i područne samouprave. To su standardi koje Srbija tek treba ostvariti i spremni smo joj u tome pomoći. Očekujemo da će Srbija u potpunosti poštovati bilateralni sporazum o uzajamnoj zaštiti prava manjina iz 2004. te osigurati jedno zajamčeno mjesto za predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Narodnoj skupštini Srbije, kao i odgovarajuću zastupljenost na nižim razinama predstavničke vlasti.

Treba spustiti tenzije. Stvari su sasvim jasne - rat se vodio na hrvatskom teritoriju, a Hrvatska je bila žrtva agresije, kako je, među ostalim, i utvrđeno u Rezoluciji 49/43 Opće skupštine UN-a od 21. listopada 1994. godine. Snažno ćemo se zalagati da preostala otvorena pitanja koja proizlaze iz vremena velikosrpske agresije na Hrvatsku, prije svega pitanje nestalih, Srbija riješi u procesu približavanja EU. Svaka država koja pretendira ući u EU, mora dostići europske standarde na svim područjima društvenog života. Stoga se u pregovarački proces Srbije ugradio niz mjera u pregovaračkom Poglavlju 23 koje se odnosi na pravosuđe i temeljna prava kako bi se riješila rezidualna pitanja iz vremena agresije na Hrvatsku.

Dvadeset godina nakon završetka rata Zakonom o regionalnoj nadležnosti za procesuiranja ratnih zločina Srbija arbitrarno, nezakonito i neopravdano širi nadležnost svojih pravosudnih tijela na kaznena djela koja su počinili hrvatski državljani na hrvatskom teritoriju protiv hrvatskih državljana. Riječ je o "hibridnoj" regionalnoj jurisdikciji koja je potpuno različita od široko rasprostranjenog instituta univerzalne jurisdikcije. Kao članica EU, odlučno ćemo se usprotiviti svakom stvaranju pravne nesigurnosti za hrvatske branitelje i primjeni takvog zakona jer je ujedno riječ i o pokušajima revizije povijesti. Kao zastupnik u Europskom parlamentu, zajedno s kolegama uvrstio sam pitanje revizije tog spornog zakona u rezolucije o napretku Srbije za 2014. i 2015., ali i za približavanje država jugoistočne Europe Europskoj uniji na temelju ispunjavanja kriterija i individualnih postignuća. Na toj crti djelovat ćemo i u budućnosti.

Svima čestitam Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, a posebno hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima Dan hrvatskih branitelja! ❀